

8

Vietnamkrigen i USA

Vietnamkrigen blev for 60'ernes og 70'ernes politiske klima, hvad den fascistiske bølge havde været for 30'ernes. Overalt tvang krigen folk til at tage stilling, og overalt blev der dannet organisationer og arrangeret demonstrationer til støtte for krigenes parter.

I begyndelsen af 1960'erne, hvor USAs deltagelse med et voksende antal militærrådgivere endnu blev holdt hemmeligt for den amerikanske befolkning, var der et flertal i den amerikanske befolkning, der mente, at USA havde en moralsk og politisk forpligtigelse til at bekæmpe kommunismen i Vietnam. Meningsmålinger viser, at der i takt med optrapningen af krigen, dukkede flere og flere amerikanere op i krigsmodstandernes rækker.

Pressen som opinionsdanner

Mediernes dækning af krigen i Vietnam havde stor betydning for den stigende krigsmodstand i USA. Indtil slutningen af 1967 var den amerikanske presse loyal overfor USAs vietnampolitik, men i efteråret 1967 begyndte de første kritiske artikler at dukke op om overgreb på civilbefolkningen. Pressen begyndte nu at stille spørgsmålstejn ved USAs krigsførelse i Vietnam. Dertil kom formidlingen af krigen i tv, hvor de amerikanske tv-seere dagligt kunne følge reportager fra Vietnam og se dagens tal af døde amerikanske soldater.

Ifølge en meningsmåling foretaget i hele USA, august 1965 mente næsten to trediedele af amerikanerne, at USAs tilstedeværelse i Vietnam var rigtig. Ved en tilsvarende menings-

måling foretaget i maj 1971 mente kun en trediedel, at USAs engagement i Vietnam var rigtigt. Det er denne holdningsændring, som udgjorde grobunden for den amerikanske anti-krigsbevægelse – og som havde en igangsættende effekt på modstanden mod Vietnamkrigen i Vesteuropa herunder også i Danmark.

Anti-krigsbevægelsen

Den organiserede anti-krigsbevægelse tog sit udspring i borgerrettighedsbevægelserne i begyndelsen af 1960'erne. Den første egentlige modstand mod USAs krig i Vietnam blev i 1965 direkte udledt af drabene på en række sorte soldater i Vietnam. Blandt de ledende modstandere var Martin Luther King Jr., og inspireret heraf nægtede verdensmesteren i professionel sværvægtsboksning Muhammed Ali at aftjene sin værnepligt i, hvad han betegnede som "den hvide mands krig".

Anti-krigsbevægelsen var ikke en samlet organisation, men var en lang række selvstændige organisationer, der i løbet af 1960'erne voksede i antal fra én håndfuld til ca. 1.200. Mange af disse organisationer opstod på universiteterne, hvor de studerende informerede hinanden om krigen og de metoder, de amerikanske soldater anvendte i Vietnam.

Den største og mest slagkraftige studenterorganisation i USA, Students for a Democratic Society (SDS) havde ved den første alvorlige Vietnam-demonstration i Washington i foråret 1965 kun ca. 1.000 deltagere. Men i løbet af 1967, kom der for alvor gang i krigsmodstan-

Hvilken etnisk gruppe tilhørte de faldne amerikanske soldater? (menige og underofficerer)

Etnisk gruppe	Hæren	Marinekorpsset	Flåden	Luftvåbenet
Hvide	28.044 (83,5)	11.888 (85,5)	1.823(94,7)	735 (81,1)
Sorte	5.095 (15,1)	1.860 (13,3)	78 (4,0)	83 (9,0)
Indianere	138 (0,4)	73 (0,5)	7 (0,3)	1 (0,5)
Asiater	241 (0,7)	76 (0,5)	17 (0,8)	9 (0,1)
Ukendt	26 (0,1)	1 (-)	—	79 (8,7)
Total	33.544 (99,8)	13.898 (99,8)	1.925(99,8)	906 (100,3)

Hvilken uddannelse havde de amerikanske soldater?

Uddannelse	Hvide menige/underofficerer	Sorte menige/underofficerer
Folkeskole	34,4%	39,5%
High School grad	65,6%	60,5%

Hvordan klarede de forsvarrets kvalifikationstest?

Race	Kategori I score 93-100	Kategori II score 65-92	Kategori III score 31-64	Kategori IV score 10-30
Hvide	7,0%	36,2%	40,8%	15,9%
Sorte	0,4%	6,7%	36,6%	56,1%

Kilde: The American War library, Washington.

den. I takt med det stigende antal amerikanske soldater i Vietnam og de store tab af menneskeliv voksede antallet af demonstrationer. I april 1967 deltog over 350.000 i demonstrationer i New York og San Francisco mod USAs krig i Vietnam. Med slagord som "Win or Get Out" og "Hey, hey, L.B.J., how many kids did you kill today?" vandt anti-krigsstemningen snart indpas i befolkningsgrupper langt uden for studenternes rækker.

Medierne i USA fokuserede på studenternes aktiviteter, hvilket efterlod et indtryk af, at anti-krigsbevægelsen var de unge intellektuelles kamp mod statsadministrationen. Dette er et fejlagtigt billede, idet modstanden mod krigen også var stærk i kredse inden for den kristne

kirke og i arbejderklassen. En stor del af dem, som gik med i anti-krigsbevægelsen, var over 30 år, kvinder og af afro-amerikansk oprindelse.

Med til at fremme modstanden mod krigen var det åbenlyse modsætningsforhold, der viste sig at være mellem de amerikanske beslutningstageres udtalelser om krigen og krigens faktiske udvikling. Samtidig med, at præsident Johnson og den øverstbefalende general Westmoreland under Tet-offensiven meddelte den amerikanske befolkning, at USA havde alt under kontrol, og krigen stod foran sin umiddelbare afslutning, viste daglige tv-transmissioner kraftige beskydninger af den amerikanske ambassade i Saigon.

Sammenlignet med andre krigsmindesmærker i USA, viser Vietnam statuen i Washington D.C tydeligt, at Vietnamkrigen var en anderledes krig.

"Den hvide mands krig"?

Dele af anti-krigsbevægelsen fokuserede på, at det var den sorte befolkning, der blev brugt som kanonføde i krigen. Dette er en af Vietnamkrigens myter, hvis man ser på krigens samlede tal (se tabellen øverst s. 104). Men i krigens indledende fase i 1965-66 var de sortes tabstal oppe på 20%, hvilket sammenlignet med de sorte unges andel på 11% af USA's samlede befolkning, er en overrepræsentation.

Det var denne udvikling som blandt andet Martin Luther King protesterede imod, hvilket medførte at præsident Johnson beordrede de sortes tabstal reduceret. Dette fik den virkning, at tallet kom ned på 11,5% i 1969.

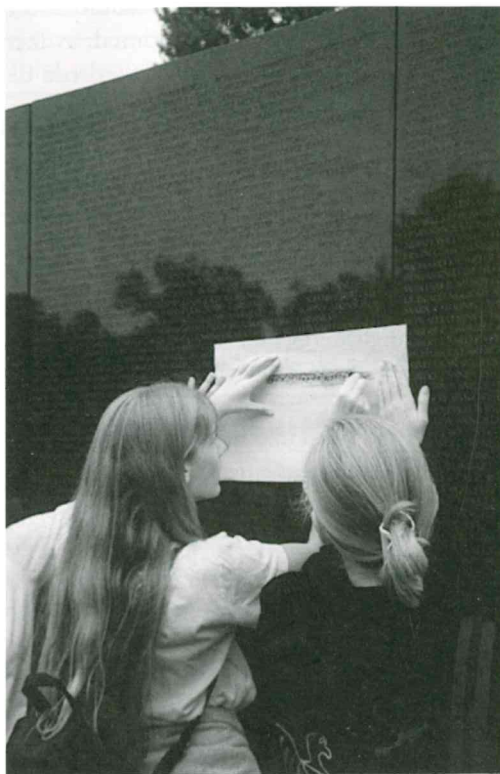
Sammenligner man skoleuddannelsen for de sorte og hvide soldater i Vietnamkrigen havde mellem 60-65% en High School grad, der svarer til det danske skolesystems 10. klasse + 1-2.g (se tabel s. 104). Fra juli 1965 besluttede sessionsmyndighederne ikke at indkalde mænd, der gik på College (College svarer til 3.g + første studieår) eller havde en College grad. Gik man på College, skulle man over tre semestre holde et bestemt gennemsnit, og kom man under dette blev man indkaldt. I Golfkrigen i 1991 blev dette mønster ændret, nu havde næsten alle soldater High School eller mere.

Alle værnepligtige skulle igennem en kvalifikationstest, der vurderede den enkeltes egnethed. Kategori I og II blev især benyttet i tekniske og administrative enheder, Kategori III og IV gjorde især tjeneste i enheder, der kom i kamp (se tabel s. 104).

Vietnam-veteraner mod krigen

Den kritiske presse, som nu i større og større grad fokuserede på USA's manglende succes, fik i løbet af 1969-70 flere og flere amerikanere til at vende sig mod krigen. Denne modstand påvirkede også de soldater, der blev sendt til Vietnam, og snart bredte der sig en betydelig utilfredshed blandt de amerikanske soldater.

Mange amerikanske soldater så meningsløsheden ved krigen og ved de metoder, som amerikanerne brugte for at nedkæmpe fjenden. Metoder, der fik store dele af den sydvietnamesiske landbefolkning, som amerikanerne skulle beskytte mod kommunismen, til at vende sig mod USA og støtte FNL. For at kunne finde FNL-soldaterne i junglen brugte amerikanerne afløvningsmidlet agent orange, der fik træernes

"Den amerikanske grædemur" i Washington D.C med navnene på de 58.000 faldne amerikanske soldater i Vietnam besøges i dag også af amerikanske skolebørn.

blade til at falde af. Endvidere nedkastede amerikanske bombefly fragmentationsbomber, som lod ofrene dø med indre blødninger og napalm, som lod ofrene brænde til døde. Endelig var der de direkte massakrer, der gjorde de amerikanske soldater forhadte i civilbefolkningen.

Det blev mere og mere almindeligt, at menige nægtede at adlyde ordre, og et stort antal officerer blev dræbt af menige soldater under kamp. Samtidig steg antallet af dessertører fra 47.000 i 1967-til 89.000 i 1971.

Veteraner fra krigen dannede Vietnam Vete-

rans Against the War, der fik en vis psykologisk effekt på anti-krigsbevægelsen, idet tidligere soldater, der havde modtaget krigsmedaljer for deres indsats, nu offentligt smed dem i foragt for det Hvide Hus' vietnampolitik.

Vietnam-veteranernes hjemkomst

Med til at fremme vietnam-veteranernes modstand mod krigen var den måde, det amerikanske samfund opfattede dem på efter hjemkomsten fra Vietnam. Efter tjenesten i Vietnam regnede soldaterne med at blive modtaget som helte som deres fædre var blevet modtaget efter Anden Verdenskrig. I stedet blev de mødt med foragt i store dele af den amerikanske befolkning, der tog afstand fra deres deltagelse i krigen. Det på trods af at de fleste vietnam-veteraner blot havde aftjent deres værnepligt i Vietnam, og derfor ikke havde haft noget reelt valg, om de ville deltage i krigen eller ej. Vietnam-veteranerne blev gjort til sydebukke for det Hvide Hus' forfejlede vietnampolitik.

Det amerikanske samfunds manglende accept af vietnam-veteranerne medførte, at de psykiske lidelser, som vietnam-veteranerne var blevet udsat for under deres ophold i Vietnam, ikke blev behandlet efter hjemkomsten. Følelsen af at være blevet udstødt af samfundet gjorde, at mange vietnam-veteraner fik problemer med at blive re-integreret i det amerikanske samfund.

Vietnamkrigen satte dybe spor i det amerikanske samfund, der stadigvæk har svært ved at forholde sig til krigen og de hjemvendte soldater. Dette kommer til udtryk i de mange Hollywood-producerede vietnamfilm, hvor man først i 1980'erne begyndte at behandle mere ømtålelige emner som vietnam-veteranernes integration i det amerikanske samfund efter krigen. Et eksempel på dette er Oliver Stones *Born on Fourth of July* (baseret på veteranen Ron Kovic' bog). Men også fra statsadministrationens side har man haft svært ved at finde ud

Hvilke stater havde de højeste/laveste tabstal?

Dødelighed pr. 100.000 indbyggere			
Højeste		Laveste	
West Virginia (E)	41,9	Alaska	18,8
New Mexico (W)	39,2	Connecticut (N)	20,1
Montana (R)	38,7	New Jersey (N)	20,6
Oklahoma	38,6	Rhode Island (N)	21,7
Wyoming (R)	35,8	Delaware (N)	22,2
Hawaii	35,8	Vermont (N)	22,4
Arizona (W)	35,0	New York (N)	22,5
Alabama (E)	34,9	Massachusetts (N)	23,6
South Carolina (E)	34,5	Louisiana (M)	24,1
Maine	34,5	Maryland (N)	25,8
Georgia (E)	34,4	Wisconsin (M)	26,2
Utah (R)	34,4	Illinois (M)	26,3

Note: For hele USA er tallet 28,3. Staterne med de højeste tabstal har typisk landbrug som vigtigt erhverv og ligger i tre områder: Mountain States(R) i Rocky Mountains, West South Central(W) og East South Central(E). Staterne med de laveste tabstal ligger i to områder: Northeast(N) og North and South Central ved Mississippifloden(M). I disse stater er administration og kommunikation vigtige erhverv, og en hel del af USA's mest kendte universiteter er netop placeret i Northeast(N). Flere af disse stater er kendt som velhaverstater.

Kilde: The American War library, Washington.

af, hvilket ben man skulle stå på overfor vietnam-veteranerne. Den såkaldte Vietnam Veterans Memorial, med navnene på de 58.000 faldne amerikanske soldater i Vietnam, blev først opført i 1982 i Washington D.C og den

blev betalt af vietnam-veteranerne selv. Næsten 10 år efter de sidste amerikanske soldater forlod Vietnam begyndte amerikanerne langsomt at bevæge sig væk fra den nationale selvransagelse efter Vietnamkrigen.

